

generaal-majoor V. E. Nierstrasz) 'talrijke beroepsofficieren hun vak niet verstonden.'¹

Nu spreekt het vanzelf dat het vooroorlogse kader in '44-'45 in elk geval een verouderd geheel vormde: zowel de beroeps- als de reserve-officieren (de eersten, voorzover nog in leven, waren nagenoeg allen sinds mei '42 krijgsgevangenen in Duitsland en van de ruim tienduizend vooroorlogse reserve-officieren waren ca. vijfhonderdvijftig in '43 als krijgsgevangenen afgevoerd) hadden geen enkele ervaring kunnen opdoen in de moderne oorlogvoering. Britten zowel als Amerikanen hadden in de loop van de oorlog een geheel nieuw leger opgebouwd; wat in hun vooroorlogse kaders aan dood hout aanwezig bleek te zijn, was verwijderd en uitsluitend diegenen die capabel waren gebleken, hadden promotie gemaakt. Naar de vorming van zulk een verjongd, 'vernieuwd', leger ging het verlangen van de koningin uit – zij wenste eigenlijk met de leden van het vooroorlogse kader, met name van het beroepskader, niets meer te maken te hebben. Om twee redenen was dat laatste onbillijk: zo al sommige officieren in de Meidagen van '40 hadden gefaald, anderen hadden zich voortreffelijk gedragen en voorts was het een feit dat talrijke beroeps- en reserve-officieren hadden deelgenomen aan het illegale werk. Zeker dezen verwachtten niet anders dan dat de regering onmiddellijk na de bevrijding weer een beroep op hen zou doen en aan de bereidheid om aan dat beroep gevolg te geven werd door talrijke officieren in de bevrijdingsdagen al uitdrukking gegeven doordat zij zich op straat vertoonden in hun uniform. Ouderwetse en ongemakkelijke uniformen waren dat, vergeleken met de zoveel vlottere Amerikaanse en Engelse! Ze werkten ook verwarrend. Het dragen van die oude uniformen werd door prins Bernhard verboden. 'Officieren, onderofficieren en manschappen van het Nederlandse leger en de Nederlandse marine welke op het ogenblik in Nederland vertoeven, dienen', aldus zijn tweede bevel dat op maandagavond 4 september door Radio Oranje werd omgeroepen, 'zo zij de beschikking hebben over hun uniform, deze nog niet aan te trekken. Het ogenblik waarop zij zulks wèl kunnen doen, zal nader worden bekendgemaakt'; die nadere bekendmaking bleef achterwege en er waren verscheidenen die toch in hun oude uniform verschenen, vermoedelijk mede doordat dat tweede bevel van de prins (het werd slechts één keer uitgezonden) niet tot hen was doorgedrongen.

¹ V. E. Nierstrasz: 'De voorgeschiedenis [van de strijd in de Meidagen van '40] (onuitgegeven manuscript van de sectie Krijgsgeschiedenis van de staf van de bevelhebber der landstrijdkrachten), X, p. 48.